

SCHOOLPSYCHOLOGEN CONGRES 2018

Esmee Verhulp
Universitair docent Ontwikkelingspsychologie
Universiteit Utrecht

Machteld de Jong
Lector Diversiteitvraagstukken
Hogeschool Inholland

ETNISCHE EN CULTURELE DIVERSITEIT IN DE ONDERWIJSSETTING

Wat gaan we doen de komende anderhalf uur?

11.30 Introductie

11.40 Verwachtingen van vandaag

11.50 Esmée Verhulp: jeugdhulpverlening

12.10 Machteld de Jong: onderwijscontext

12.30 Interactieve ruimte en reflectie

12.45 Afsluiting

INTRODUCTIE I

- Esmée Verhulp (Naarden, 1986)
- Onderzoeksmaster & (klinische) master Kinder- en Jeugdpsychologie
- Gepromoveerd bij Algemene Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht (2014)
- Sinds januari 2014 werkzaam bij Ontwikkelingspsychologie, Universiteit Utrecht
- Relevante publicaties:

Stevens, G.W.J.M. & Verhulp, E.E. (2017). Migratie en psychische problematiek bij jeugdigen: reden tot (professionele) zorg?. In Jeroen Knipscheer & Rolf Kleber (Eds.), *Psychologie en de multiculturele samenleving* Amsterdam: Boom.

Verhulp, E.E. et al. (2018). Ethnic Differences in the Teacher-Student Relationship Quality and Associations with Teachers' Informal Help for Adolescents' Internalizing Problems. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*.

Verhulp, E.E., Stevens, G.W.J.M., & Vollebergh, W.A.M. (2018). Op zoek naar verklaringen voor de ondervertegenwoordiging van migrantenjeugd in de zorg voor internaliserende problematiek. *Kind & Adolescent*.

INTRODUCTIE I

- Machteld de Jong (Andijk, 1972)
- Loopbaan via ABN AMRO naar hoger onderwijscontext 1999
- Sinds 1 september 2017 Lector Diversiteitvraagstukken
- Vrije Universiteit, Sociale Wetenschappen, gepromoveerd in 2012

Zie mij, lees mij, leer mij kennen! (2006)

Ik ben die Marokkaan niet! (2012)

Welkom in Nederland? (2016)

Verdreven! (2016)

Help! Mijn school is gekleurd (7 maart verschenen bij Nijgh en Van Ditmar, samenwerking met Huub Nelis (Young Works))

INTRODUCTIE II

Waarom aandacht voor diversiteit?

- * Dure plicht;
- * Lef gesprek;
- * Wat gebeurt er op (sociale) media als je diversiteitonderzoek doet?

VERWACHTINGEN VAN VANDAAG

Wat willen/hopen jullie vandaag 'mee te nemen'?

ACHTERGRONDSCHETS: SUPERDIVERSITEIT IN HET ONDERWIJS EN DE CONSEQUENTIES DAARVAN

(super) Diversiteit: verscheidenheid op verschillende kenmerken

In 2037 heeft de helft van de Nederlanders een gekleurde huid;

Amsterdamse jongeren:

- 50% niet-westerse roots
- 10% westerse roots
- 40% Nederlandse roots

SCP: 40% van de Nederlandse Marokkanen en Turken voelt zich niet thuis in Nederland

IS ER EEN PROBLEEM IN HET NEDERLANDSE ONDERWIJS?

Waarom aandacht voor diversiteit in het onderwijs?

- 1) Studiesucces vergroten voor alle jongeren;
- 2) Problemen en wrijvingen voorkomen tussen alle actoren in het onderwijs (handvatten bieden voor handelingsverlegenheid)

JONGEREN MET EEN MIGRATIE ACHTERGROND IN NEDERLAND (I)

Culturele, religieuze, etnische verschillen, sociaal maatschappelijke verschillen, ouderbetrokkenheid, jonge mantelzorgers, ouders met lage inkomens en een laag opleidingsniveau

JONGEREN MET EEN MIGRATIE ACHTERGROND OP ACHTERSTAND?

Er is sprake van kansenongelijkheid als het gaat om school, stage en werk;

Steeds meer jongeren blijven noodgedwongen binnen de eigen etnische netwerken (ook op school);

Zichtbare achterstand als het gaat om:

- Studievaardigheden
- Kennis van de sociale spelregels
- Inzicht in de eigen mogelijkheden
- Taal

ZIJN WE INCLUSIEF EN WAAROM IS DAT ZO BELANGRIJK?

Onderzoekresultaten:

- Jongeren komen met verschillende 'bagage' het Nederlandse onderwijs in;
- Spelregels Nederlandse onderwijs niet voor alle jongeren even bekend;
- Docententeam geen afspiegeling Nederlandse samenleving/studentenpopulatie;
- Soms moeizame relaties docenten/mentoren/decanen en jongeren met een migratie-achtergrond;
- Curriculum niet altijd herkenbaar voor alle jongeren;
- Thuisvoelen heeft effect op studiesucces en welbevinden (binnen onderwijs en samenleving).

JONGEREN MET EEN MIGRATIE ACHTERGROND IN NEDERLAND (II)

Huidige generatie komt voor zichzelf op;

Waar discussies over binnen het onderwijs?

- Hoe omgaan met complexe/controversiele onderwerpen in de klas?
- Bidden op school?
- Halal eten in de kantine?
- Meisjes wel of niet mee op kamp/naar de jaarlijkse schooldisco;
- Wel of geen handen geven

Vraag: waar sta jij zelf? Wat weet je van hun leefwereld, cultuur en religie?

JONGEREN ZIJN GEVOELIG VOOR:

Interesse en aandacht;

Sociale acceptatie;

Persoonlijke waardering;

Complimentjes

Docenten/mentoren/psychologen moeten een goed gesprek kunnen voeren met iedereen: Vertel! Want? En? Dus? Hoezo?

HANDVATTEN VOOR EEN INCLUSIEVE ONDERWIJSOMGEVING

Kleinschaligheid op alle niveaus;

Veel ruimte voor (informeel) contact tussen docenten en jongeren (levensverhalen);

Veel ruimte voor het opbouwen van vriendschappen;

Jongeren actief bij opleiding en hoger onderwijsinstelling betrekken;

Jongeren begeleiden jongeren;

Samen activiteiten organiseren buiten het curriculum om.

INTERACTIEVE RUIMTE EN REFLECTIE

Terugblik op de sessie: wat viel op? Wat zijn gedeelde ervaringen?

Welke rode draden in beide onderzoeken zichtbaar?

Algemene conclusies

Vragen om 'mee naar huis te nemen':

- 1) Ben je je ervan bewust dat je sommige jongeren gemakkelijker aandacht geeft dan andere jongeren?
- 2) Ben je je bewust van de behoefte van jongeren, in het bijzonder jongeren met een migratie achtergrond, aan bevestiging (dat ze erbij horen, gekend en gewaardeerd worden)?